

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

mars 2 • 2022

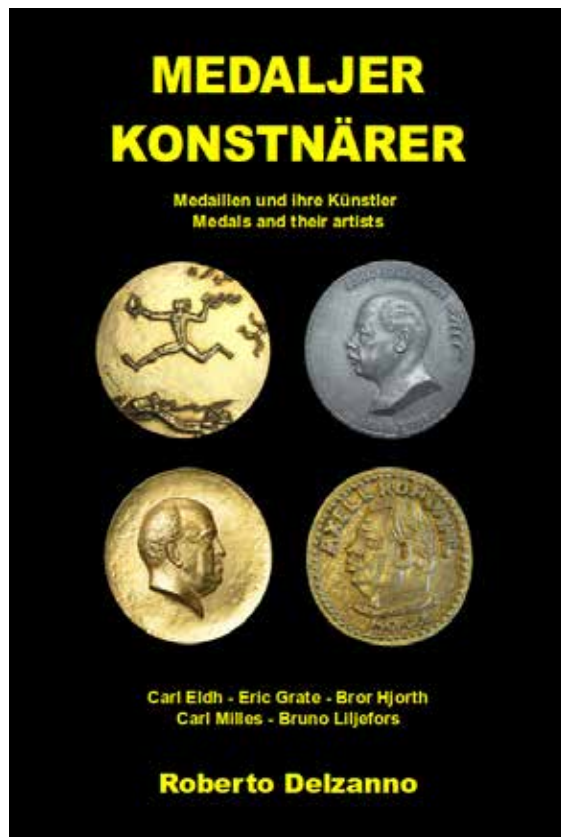

**KVIENDE, OTHEMS – OCH ÄNNU ETT MYNT SOM SOUVENIR
SIGTUNAPENNINGEN FRÅN 1200-TALET
HOLMIA LITERATA 1701 OCH 1707 – NILS KEDER
KÄLLAREN PELIKAN OCH CAFÉ KLOTET
PÅ SÖDERMALM**

30 SEK

Medaljer & Konstnärer

Provtryck nr 3

Provtryck nr 3 är nu färdigt och finns för beskådande. Jag kommer att delta i de flesta mässor under våren och har då med mig senaste provtrycket för uppvisande.

Boken beskriver Carl Eldh, Eric Grate, Bror Hjorth, Carl Milles och Bruno Liljefors hela medaljutgivning, deras medaljkunst och omständigheterna kring själva utgivningen och användandet av medaljerna. För första gången någonsin ges en sammanhållen bild över dessa konstnärer.

Systematiskt har varje konstnärs medaljproduktion dokumenterats, där Riksarkivet och Kungliga biblioteket med dess tidningsarkiv tillfört betydelsefull och för vår nutid delvis tidigare helt okänd kunskap. Jag har sålunda kunnat identifiera flertalet "tidigare" okända utgåvor, klarlägga fakta kring utgivandet och fastställt tidigare okända upplagor. Många tidigare frågetecken och oklarheter är nu äntligen utredda och klarlagda.

Boken är trespråkig (svenska, tyska, engelska), helt i färg, A4, om ca 500 sidor och beräknas utkomma under 2022. I skrivande stund är manuset närmast färdigskrivet och endast korrekturläsning återstår innan boken lämnas till tryckning.

Roberto Delzanno

Numismatiker - Författare - 0708-865008
roberto@delzanno.se - www.delzanno.se

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08-6675598
info@numismatik.se
Måndagar kl. 10-12 och 13-16

Se www.numismatik.se
om ev. tillfälligt stängt kansli.

Plusgiro 150007-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 SEK / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt.
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning samt
Sven Svenssons stiftelse för
numismatik.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder manus till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977–2020 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB
ISSN 0283-071X

VÅREN 2022

Föreningens aktiviteter

SNF:s lokaler på Banérgatan är nu färdigrenoverade.
Kansliet är åter öppet för besök på måndagar kl. 10-12, 13-16.
Se www.numismatik.se om eventuellt tillfälligt stängt innan besök.
Kansliet nås varje dag på: info@numismatik.se

FÖRENINGSKVÄLLARNA PÅ BANÉRGATAN 17 ÄR ÅTERUPPTAGNA.

*Välkomna! Men kontrollera på
hemsidan att mötet du tänkt besöka
inte är inställt!*

Mars

16 Föreningskväll – onsdag
Plats SNE, Banérgatan 17 – www.numismatik.se
18.00 FÖREDRAG. Nya Sveriges mynt 1521–2021. Dan Carlberg, Bengt Hemmingsson och Magnus Wijk berättar om arbetet med den nya upplagan av boken *Sveriges mynt 1521–2021*.

April

27 Föreningskväll – onsdag
Plats SNE, Banérgatan 17 – www.numismatik.se
18.00 FÖREDRAG. Preliminärt: Frida Ernten berättar om medeltida myntfynd i Finland.

Maj

21 Årsmöte
Plats Göteborg
SNF:s årsmöte med auktion är inbokat på hotell Opera i Göteborg, beläget cirka 200 meter från Göteborgs centralstation, Adress: Nils Ericsonsgatan 23. Till auktionen hör en katalog. Mer information i aprilnumret.

Vill er lokala förening stå som värd för en föreningskväll?
Anmäl i så fall intresse till
info@numismatik.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlplan; buss 4, 44, 76.
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10–12 & 13–16, om tillfälligt stängt se hemsidan.
Kansliet är stängt: midsommar – 1 september; jul- och nyårshelgerna.
Hemsida: www.numismatik.se.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida
47 × 50
mm
250 SEK

1/8 sida
72 × 50
mm
350 SEK

1/6 sida
47 × 105
mm
400 SEK

1/4 sida
72 × 105
mm
600 SEK

1/2 sida
151 × 105
mm
1 200 SEK

1/1 helsida
151 × 214 mm
2 000 SEK

mittuppslag
5 000 SEK

2:a & 3:e
omslagssidan
2 500 SEK

4:e omslagssidan
5 000 SEK

SNT behåller samma låga annonspriser även 2022

Annonsen på årsbasis får dessutom 20% rabatt – insänd pdf gäller

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s och AINP:s etik avböjs

INNEHÅLL SNT 2 • 2022 – mars

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Holmia Literata 1701 och 1707. Del 2 – Nils Keder	33–35
Källaren Pelikan och Café Klotet	36
Sigtunapenningen från 1200-talet	37–39
Kviende, Othems – och ännu ett mynt som blev souvenir!	40–41
Föreningens julaktivitet 2021	42–43
Kulturarv till salu.....	44
Tio öre titten	45

FASTA RUBRIKER

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.	42
LÄSTIPS.	45
FÖRELÄSNINGAR.	45
DISPUTATION.	45
FELPRÄGLAT. Snedpräglade mynt	46
AUKTIONER & MÄSSOR.	46
PRESSKLIPP 1899. Okynniga pojkar och detektiva polisen	46

OMSLAG

Arkeologiska undersökningar sker på Södermalmstorg i Stockholm. Anledningen är den fortsatta ombyggnaden av nya Slussen. Här på Brunnsbacken har källaren Pelikan legat och alldeles runt hörnet ölstugan Klotet i Klotgränd. Båda ställena använde polletter i sin verksamhet. Se mer på sidan 36.

OMSLAG: MGL.

HOLMIA LITERATA 1701 och 1707

Del 2 – NILS KEDER

Av Torbjörn Sundquist

I föregående nummer av SNT publicerades Del 1 med de texter som rör Elias Brenner i *Holmia Literata* 1701 och 1707.

Keder i *Holmia Literata* 1701

Utdrag [från s. 22] ur *Holmia Literata*. *Holmiæ*, Apud Theodorum Gotthardum Volgnau. Anno MDCCI. [1701] (Det litterära Stockholm. [Tryckt] hos Theodor Gotthard Volgnau, år 1701.)

Keder, Nils [*Nicolaus*], Stockholmare, Assessor i Kungliga Antikvitetskollegiet (sic! = -arkivet i Sthlm) [*Regii Antiquariorum Collegii Assessor*].

Har författat olika dikter på skilda språk, delvis utgivna, delvis outgivna.¹

Ävenså två Kommentarer: den ena över gamla engelska mynt,² den andra över ryskt myntväsen³ som hittills nästan inte behandlats av andra eller publicerats. Nu strävar han – för så vitt det är möjligt för honom, då han är svårt drabbad av dålig hälsa (vilket vi med största rätt sörjer i fråga om denne lysande man) – att fullborda en traktat vars titel han skall ange till: *Ett tvåspråkigt mynt av yppersta sällsynthet* [*Eximie raritatis nummus bilinguis*] ty det är försett på ena sidan med latinska bokstäver, på andra med gotiska eller runor [*Ramis*], samt åtskilliga andra mynt från olika folk, som inte tidigare på detta sätt grävts upp tillsammans ur den östgötska jorden, men som nu [publiceras] försedda med kortfattad kommentar och illustrerade och prydda med överallt insatta (bilder av) andra mynt.⁴

1. Nils Keder. Åtsidan av Arvid Karlsteen 1687. Frånsidan av C. G. Hartman 1711. Hd nr 3 s. 114. Silver. Diameter 18 mm.

Vi har också, tack vare hans outtröttliga begåvning, en sammanställning av de berömda avbildningarna [*potissimas inventiones illas Symbolicas*] delvis funna i Karlsteens numismatiska verksamhet (= efterlämnade samlingar?) [*in Numismatibus Karelsteinianis*], dels på offentliga väggar i Stockholm, som utförts [*repræsentatos*] under de senaste sju åren.⁵

Keder meddelar att han mottagit en minnesmedalj med honom som motiv utförd av Karlsteens mycket skickliga hand. Denna visar på ena delen hans huvud med påskriften *Nicolaus Keder, Holmiensis, Antiquarius*, (Nils Keder, från Stockholm, antikvarie), på andra delen en stjärna med orden *In tenebris lucem* ('(bringar) ljus i mörkret'), med årtalet 1697 angivet med sifferbeteckningar för den som betraktar medaljen.⁶

Men denne Keder innehar även en Myntsamling [*Nummophylacium*], synnerligen exakt av honom utförd till sinnets lika mycket som ögats glädje. Där återfinns två utsökt eleganta serier, den ena i silver, den andra i koppar, av viktiga romerska kejsares medaljer liksom ett mycket stort antal orientaliska och germanska och engelska och ryska, slutligen också

det allra störta antal av sannerligen inte vanliga mynt. Jämför *Nova literaria Maris B. ac S.* [= *Nova Literaria Maris Baltici et Septentrionis*] år 1700 s. 268ff.⁷

Keder i *Holmia Literata* 1707

Utdrag [från s. 25–26] ur *Holmia Literata auctior & emendatior cum appendice de variis rerum Suevicarum scriptoribus*. Anno M.DCC.VII. [1707] (Det litterära Stockholm, utökad och förbättrad, med appendix, om olika författare i svenska angelägenheter, 1707.)

KEDER, Nils [*Nicolaus*], född i Stockholm 1659 i mars månad. Assessor i Kungliga Antikvitetsarkivet [*Collegium antiquitatum*] 1697.

1. Olika dikter på skilda språk, till stor del dock ännu outgivna.

2. Brev till lärde män, särskilt till samlare/prenumeranter av *Nova literaria maris Baltici*,⁸ angående särskilda frågeställningar som återfinns överallt införda i dessas årliga redogörelser.

3. Undersökning av mynt av Margareta, en gång Sveriges, Danmarks och Norges drottning, införda i 1702 års *Nova literaria Lubecensia*, s. 106, och som någon gång skall ges ut separat i kraftigt utökad skick.

4. Om silver försett med runor eller gotisk skrift, *Sententia*, Leipzig 1703. Kvarto.

5. Runor på gamla mynt länge sökta och äntligen lyckligen funna, eller Kommentar om runmynt, Leipzig 1704. Kvarto.

2. Medalj gjuten i mässing över Nils Keder efter Arvid Karlsteens vaxmodell från 1696. Hd nr 3 s. 411. Diameter 70 mm. Frånsidans inskription i översättning lyder: *Nils Keder Stockholm Assessor i Kungl. Antikvitetskollegiet utformad av Karlsteen då Keder uppnått 37 års ålder/Åt Gud allena ära.*

6. Några olika mycket framstående (förelämpliga/intressanta) mynt av silver: nämligen tio av kung Olof av Sverige, ett av Anund Jakob/Emund Kolbränna och ett av Håkan Röde [*Olaus, Amundus Carbonarius, Haquinus Rufus*], kungar av Sverige, likaså ett av Sven Tveskägg, kung av Danmark [*Sueno Bifida Barba*], samtliga en gång gömda i Sveriges jord och nyligen av en händelse bragta i ljuset. Leipzig 1706. Kvarto.

7. Keders Museum eller Myntsamling [*Musæum vel Nummophylacium Kederianum*], i vilken återfinns

varjehanda inte bara romerska antika medaljer av silver och koppar, utan också orientaliska av olika metaller, även viktiga engelska och ryska, som ännu inte publicerats. Under tiden som författaren är upptagen med att förbereda detta, kommer vissa delar av denna samling att offentliggöras, nämligen:

8. Katalog över gamla⁹ anglosaxiska silvermynt. Införd i *Lubecensia nova literaria* år 1705, s. 105. Likaså:

9. Register över varjehanda gamla tyska mynt. [*Elenchus variorum nummorum Germanicorum*].

Behöver en sista hand/översyn:¹⁰

10. Utförlig kommentar om ett tvåspråkigt romerskt-gotiskt mynt av särskild ovanligt slag, ävenså om andra mynt från olika folk [s. 26] som inte tidigare på detta sätt grävts upp ur den östgötska jorden,¹¹ vilka han söker göra kända för den lärda republiken från sitt museum [= myntsamling], försedda med kopparstick och belysta med kommentar. Se *Nova literaria Lubecensia* år 1699 s. 362.

11. Kommentar till varjehanda rutenska eller ryska mynt av stort antal, samlade med oförtröttlig iver delvis i Ryssland, delvis hos esterna, delvis även i Sverige. Se *Nova literaria Lubecensia* år 1700 s. 267.

12. Litet arbete om de forna engelsmännens myntväsen.

13. Liten kommentar om mynten präglade på Olof Skötkonungs tid.

14. Emblem, inskrifter och symboler [*emblemata, in Scriptiones & Symbola*] uppfunna av honom själv till skilda offentliga högtider eller fästade vid medaljer, särskilt dem till minne av Sveriges Högädla Konungar av den Gustavianska ätten, som gjorts av den mycket skickliga myntmästaren [*monetarius*] Arwid Karlsteen

3. Titeluppslag till Nils Keder: *De Argento Runis*. Leipzig 1703. Se verksförteckning nr 4 i *Holmia Literata* 1707.

4. Medalj i silver över Nils Keder av Arvid Karlsteen 1697.
Hd nr 2 s. 114. Diameter 35 mm.
Se sista stycket efter verksförteckningen i Holmia Literata 1707.

och som inte tidigare förtecknats. Dessa alla skall någon gång förevisas tillsammans i offentligheten, samlade i en volym. Se *Nova literaria Lubecensia* år 1700 s. 203 & år 1701 s. 272.

Keders bild har ovanstående Arwid Karlsteen utfört som silvermedalj, på ena sidan försedd med ansiktet och namnet *Nicolaus Keder, Holmiensis, Antiquarius* ('Nils Keder, från Stockholm, antikvarie'), på andra sidan en stjärna med påskriften *In tenebris lucem* ('(bringar) ljus i mörkret'), med året 1692 tillagt.¹² Jämför *Nova literaria Lubecensia* år 1699 s. 363.

Kommentarer

Som synes är texten om Keders verk i *Holmia Literata* 1707 mer strukturerad och utförlig än den i 1701 års utgåva. Det beror främst på att flera av hans texter skrevs och publicerades i perioden mellan de båda utgåvorna av *Holmia Literata*.

Referenserna till de verk där Keders texter publicerades kan stundtals var lite förvirrande.

Med *Nova Literaria Lubecensia* eller *Lubecensia Nova Literaria* menas *Nova Literaria Maris Baltici et Septentrionis* som den fullständiga och korrekta titeln lyder.

Sidangivelserna till referenserna anger oftast enbart där den aktuella texten börjar.

I *Holmia Literata* 1707 har utgivaren numrerat verksförteckningen 1–14.

Nedan ges för fem av dessa vilka nummer de motsvarar i Björn-Otto Hesses *Svensk Numismatisk Bibliografi intill år 1903*:

HL (*Holmia Literata*, 1707)
= He (*Hesse*, 2004)

HL 3 = He 1062
HL 4 = He 1061
HL 5 = He 1071
HL 10 = He 1064
HL 14 = He 1065, 1066

FOTO

BILD 2, 3: TORBJÖRN SUNDQUIST.
BILD 1, 4: KUNGLIGA MYNTKABINETTET.

Referens

Hd = B. E. Hildebrand: *Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor*. Stockholm 1860.

Artiklar om Elias Brenner och Nils Keder finns bland annat i dessa nummer av SNT:
1979:3, 1994:8, 1995:8, 2002:8,
2017:2, 2020:5.

Översättarens noter

- ¹ Jfr 1707 nr 1.
- ² Jfr 1707 nr 8 eller 12.
- ³ Jfr 1707 nr 11.
- ⁴ Jfr 1707 nr 10.
- ⁵ Jfr 1707 nr 14.
- ⁶ Jfr 1707 utan nummer, stycket efter nr 14. Notera att 1707 är årtalet 1697 ändrat till 1692!
- ⁷ Jfr 1707 nr 7–9 samt 12 (?). Notera att sidhänvisningen 1707 är 267 i stället för 268ff!
- ⁸ Full titel: *Nova literaria maris Baltici et septentrionis* ("Litterära nyheter från Östersjön och Norden").
- ⁹ Läst som *veterum*. I trycket står *vererum*.
- ¹⁰ Sic! Det står så i stor stil i trycket före post nr 10.
- ¹¹ Andemeningen är alltså att detta är ett mycket ovanligt och viktigt fynd.
- ¹² Notera årtalet. I 1701 års utgåva stod 1697, som är det korrekta och står på medaljen.

Svenska Numismatiska Föreningen
Swedish Numismatic Society

Svenska Numismatiska Föreningens hemsida www.numismatik.se

Hemsidan handhas av SNF:s webbansvarige Lennart Castenhag. Här finns nyheter såsom litteraturtips, föreningens kommande aktiviteter, SNT sedan 1972 i pdf-format: numismatik.se/2publikationer/

SNT:s författar- och artikelregister:
numismatik.se/2publikationer/SNT_register_till_2020.pdf

Numismatiska artiklar utöver dem som publiceras i SNT. Se också exemplen på falska mynt: numismatik.se/2falska/

Hemsidan uppdateras så gott som dagligen.

Tillsammans kompletterar hemsidan och SNT varandra.

e-post: webmaster@numismatik.se

– Källaren Pelikan och Café Klotet –

FÖRSVUNNA ÄR NU de sista resterna efter källaren Pelikan och ölstugan Klotet på Södermalmstorg i Stockholm i samband med arkeologiska utgrävningar inför arbetet med nya Slussen. Båda besöktes på sin tid av två av våra mest uppskattade folklivsskildrare, Carl Michael Bellman (1740–1795) och Albert Engström (1869–1940).

Källaren Pelikan kom till vad som senare blev adress Brunnsbacken 4 på Södermalm år 1733. Enligt Jonas Brolins karta över Stockholm 1771 var Pelikans lokaler inrymda i Bryggare- och brännvinsbrännare-ämbetets byggnad. Alldeles runt hörnet låg en rad handelsbodas. Till denna gata på Södermalmstorg förledes i slutet av 1800-talet Café Klotet och blev således granne med det anrika Pelikan.

Pelikan var under närmare tvåhundra år en välkänd restaurang och en av Söders populäraste. Den liksom Klotet stängdes 1931 i samband med rivningen inför den tidens stora ombyggnad av Slussen.

Ölstugan Café Klotet fick sitt namn efter Klotgränd, där den låg från 1877 på nummer 3 i gatuplan och med en lite finare övervåning. Det var ett välbesökt stamställe för Stadsgårdens kol- och hamnarbetare, med deras värmestuga Kolingsborg alldeles i närheten.

Båda ställena använde polletter i sin verksamhet, något som var vanligt förr. Pelikan lät göra sådana av mässing i valörerna 500, 100, 25, 10 och 5 öre, någon enstaka i koppar. Restaurangens namn där de var giltiga skulle givetvis vara med. Från Klotet känner vi till endast en pollett, den i koppar med valören 2 öre. Polletter var och är ju ett slags betalningsmedel, men hur de i realiteten användes inom restaurang- och krogbranschen vet vi mycket lite om.

Två polletter av mässing och koppar i valörerna 500 öre respektive 6 öre från tidigast 1885 tillhörande Restaurant Pelikan.

Till Pelikan drog Bellman och hans vänner vid mitten av 1760-talet. Åtminstone nämner han den i en av sina ungdomsdikter:

*Farväl Madame på Elefanten
Och kära Mor på Pelican
Hos er jag salat friskt på slanten
Men nu ger jag er alla fan.*

I den samtida "Bacchi soldaters källaremarsch" av okänd författare låter det så här i en vers:

*Nu mina Bröder,
Vi gå til Söder
Just gerade in på Pelican.
Vi ha' camperat
Och patrouillerat
Länge nog här uti Sta'n;
Söder torgs backen är väl ganska svår,*

I boken *Mest om Albert Engström* (1941 s. 70f) minns skriftställaren Ernst Malmberg hans och vännen Alberts besök på Klotet:

"Och om vi hamnade på Café Klotet i det försvunna kvarter, där nu slussmaskinen drar sina konstrika vindlingar, så dröjde det inte länge, förrän Albert satt vid något bord, var-

Kopparpollett tillhörande Café Klotet, 1880-tal.

ifrån man hörde den kraftigaste stadsgårdsjargongen och de mustigaste historierna. Han blev aldrig inkräkternas störde, utan var ögonblickligen inne i miljö och situation. Det blev en kordial och livlig samvaro med historier och gester, som ha gått igen i många former."

Malmberg nämner det inte specifikt, men nog har Engströms figur "Kolingen" och hans vänner inspirerats av besöken på Klotet. Denne Kolingen är en hamn- och kolsjåare i trakterna kring Stadsgården. Café Klotet var uppenbarligen ett av de ställen där Albert Engström – som ju var smålänning – snappade upp den tidens stadsgårdsjargong. Genom Kolingen förmedlade han till oss den tidens uttryck för pengar och avsaknad av sådana. Vilket också Bellman gjorde på sin tid.

Engström gick år 1901 in i i stockholmslogen 'Carl Michael' av Samfundet S.H.T., där han fick namnet Strix.

MGL

FOTO: MGL/KUNGLIGA MYNTKABINETTET.

Läs gärna mer här i SNT:

Golabiewski Lannby, M. & Kalla, A.: Berättelsen om Klotet, ett ölkafé vid Södermalmstorg, och dess pollett. *SNT* 2007:5 s. 114–116.

Golabiewski Lannby, M. & Wiséhn, I.: *Stockholmspolletter. Annorlunda pengar i fabrikörens och fattigas stad.* 2010.

Golabiewski Lannby, M.: Kolingen hostar om kovan. *SNT* 2008:7 s. 164–165.

Sigtunapenningen från 1200-talet

Av Monica Golabiewski Lannby

Tre exemplar av silverpenningarna med omskriften SIC (2 ex) och SICT..I (1 ex) kring ett mittmotiv är hittills kända. Dessa tre har påträffats i hopade fyndsammanhang, närmare bestämt i samband med undersökning av kyrkor. Alla tre har även det gemensamt att de är delade till värdet av ungefär en halv svealandspenning. De har en uppskattad diameter av omkring 17–18 mm och en vikt beräknad till drygt 0,25 gram, dessutom har alla tre en yttre slät ring. Referensen är LL V:1. Inom en inre slät ring ses ett litet, ganska oklart och ännu ej till fullo identifierat mittmotiv. Tydligast ses det på myntet från Åland. Bild 2a–c.

Halverade med avsikt eller fragment? Halverade penningar är delade ungefär på mitten för att få de ½-penningar som behövdes. Mått och vikt på de här nämnda tre mynten kan jämföras med dem som utgavs för Knut Eriksson från cirka 1180 och framåt. Skillnaden är att Knuts mynt i genomsnitt väger något mer än som beräknats för sigtunapenningarna, 0,30 gram. Och medan Knuts penningar har en omgivande pärlring har de här tre i stället slät ring.

De av kung Knut utgivna mynten förekommer halverade precis som dessa tre brakteater. Fortfarande en bit in på 1200-talet liksom tidigare under 1100-talets senare del var man i behov av lägre valörer såsom halva och inte bara hela svealandspenningar. Myntreformen, en enhetlig mynträkning i Svealand och Götaland, beräknas ha genomförts först några år före sekelskiftet 1300.

Anmärkningsvärt, och förargligt för oss förstås, är att alla tre bevarade delar av sigtunabrakteaten utgörs av samma halva myntbild. Vad vi hoppas på är den andra sidan med den troliga fortsatta inskriften TVN alternativt TVNI. Myntet är ju inte helt anonymt, för säkert är att där ska stå SICTVN eller möjligen SICTVNI för Sigtuna stad och myntverk i Uppland.

Omskriften på sigtunapenningen har inget kors som initialtecken, vilket den närmast jämförbara ortnamnsbrakteaten från Nyköping i Södermanland har; NVCOPIE , LL IVB:1. Bild 4. Av en sådan har två exemplar påträffats, ett i Skänninge, Östergötland, och ett i Mosås, Närke. Inget av dem är halverat. Bokstaven i nyköpingsmyntets mittmotiv har tolkats som ett K men kan nog vara R, som i REX. Både sigtunabrakteaten och nyköpingsbrakteaten är av gott silver, drygt 90 % enligt äldre haltundersökningar.

Ett annat högingressant 1200-talsmynt med ortsangivelse är en brakteat av svealandstyp och med slät ring, som är känd i två exemplar, båda funna i kyrksammanhang. Den skiljer sig bildmässigt väsentligt från sigtuna- och nyköpingspenningarna med sin sköld med korsfana och inskriften ARVS. LL -. Ett helt sådant påträffades första gången i Gränna kyrka år 1987 och var dittills helt okänt och väckte mycket uppmärksamhet bland såväl numismatiker som heraldiker. Bild 5. Ett halverat stampidentiskt exemplar hittades överraskande i S:t Olofs kyrkoruin i Sigtuna vid undersökningar 2002/2003. Bild 6. Just

1. Fynd från Njurunda 1928.
Omskrift: SIC
med s liggande och retrograd.
Vikt 0,15 g. Mått 18×8 mm.

dessa mynts tillblivelse, för vem och när, är omdiskuterad särskilt som den bär på en i dag okänd sköld med korsfana. Men var ska man söka dess ursprung? Arvs har i detta fall hittills tolkats som Östra Aros (Uppsala) och myntet som slaget före 1280.

Aros är ett allmänt fornnordiskt ord för åmynning. Flera för handel betydelsefulla orter vid åmynningar finns att välja på för myntens ursprung. Myntningsunderlag och ett antal penningar med stort kors och ordet AROS i korsvinklarna inom en yttre pärlring har påträffats på flera platser. LL IB:4. Ordet aros för åmynning och därmed hamn och handel kan kanske för just dessa mynt ha en vidare betydelse än bara en enskild hamnstads mynträtt.

Till Knut länge knyts en penning med krönt framvänt huvud och omskriften ARVSAR för myntorten samt en yttre pärlring. LL IVA:1. Vi kan påminna oss om att den enda stad i med myntning som i dag vittnar om dess ursprung i aros är Västerås.

Erik Eriksson

Det går inte att säkert datera sigtunamynten, särskilt som sådana ännu inte påträffats i slutna fynd tillsammans med andra daterbara mynt. Stilmässigt anses de ha präglats un-

2a. Fynd från Åland 1961.
Omskrift: SICT--I
med s liggande och retrograd.
Vikt 0,11 g. Mått 15×10 mm.

2b. Rekonstruktion
baserad på myntet Bild 2a.
Tolkad omskrift: SICTVN.
Tecknad av Bengt Händel.

2c. Förstoring av mittmotivet
på myntet Bild 2a.

der Erik Eriksson som regerade cirka 1222–1229 och 1234–1250 eller Knut Holmgersons länge som var regent däremellan, 1229–1234. Alltså från 1220- till 1240-talen.

Endast de mynt som antas vara slagna för Erik Eriksson har slät ring liksom sigtunapenningarna. Fler finns, till exempel de med REX VPSALIE i omskriften. LL VIII. Till Knut länges mynt valdes en yttre pärlring, förutom på nyköpingsmyntet som också hittills antagits vara slaget för honom.

Sigtuna och det västgötska Lödöse är inte medtagna bland de åtta mynthus – *monetae* – som Magnus ladulås räknar upp i sitt testamente daterat i Skara den 22 februari 1285, varav ett (Uppsala) i Uppland. Inte heller ligger vare sig Sigstuna eller Lödöse längs eriksgatans sträckning. Färdvägen gick över Enköping ner mot Nyköping, där Nycopie-myntet slogs, och är nämnt i testamentet.

Så hur viktigt var egentligen Sigstuna mynthus och hur omfattande dess myntning? Lödöse myntverkstad var verksam 1285, medan den i Sigstuna kan ha avslutats.

Vid arkeologiska undersökningar år 1996 i kvarteret Professorn i Sigstuna framkom provpräglingar av bly med kung Valdemars svealandsbrakteat med krona. Typ som LL IX men med inre pärlring och yttre slät ring. År 1926 hittades motsvarande slagna mynt vid undersökningar av Gamla Uppsala kyrka.

Så myntning i Sigstuna kan ha fortgått ända fram till och med kung Valdemar som avled 1275. I så fall

parallellt med den i Örebro, där även hans bror Magnus mynt slogs, vilket myntningsavfall från både svealändska och götaländska brakteater vittnar om. Örebro låg till skillnad mot Sigstuna längs eriksgatans färdväg och nämns i Magnus ladulås testamente.

Även om Sigstuna mynthus fortfarande var i drift under Magnus ladulås så är det inte omnämnt. Om verksamt så var det inte ett av de större och hade inte gått med nämnvärt överskott. Konungens föreskrifter i testamentet säger nämligen att genom inkomsterna från de uppräknade mynthusen skulle stora summor utbetalas till olika ändamål.

Tre sigtunapenningar

1. Bild 1. Den första kända och bevarade brakteathalvan av sigtunapenningen påträffades vid undersökning av *Njurunda kyrkoruin i Medelpad* år 1928. Den synliga delen av omskriften är sic (bokstaven s retrograd). Myntet finns på Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet med inv. nr 20970:60.

Vid undersökningen utgjorde det äldsta daterbara myntet en gotlandspenning med präglingstid cirka 1210/20–1260/70 enligt Lagerqvist, LL XXII B. Ett annat 1200-talsmynt från Njurunda är en B-brakteat präglad för Birger jarl i Lödöse, LL XVIII A:2a.

2. Bild 2a–c. Den nästa kända halvan är funnen i *Jomala kyrka på Åland* år 1961. Dess synliga omskrift är SICT--I (bokstaven s retrograd) och myntet är möjligen stampidentiskt med brakte-

aten från Njurunda. Myntet finns på Ålands museum med inv.nr 353:554.

Det åländska myntet har rekonstruerats genom teckning av Bengt Händel och omskriften är tolkad som SICTVN, vilket verkar sannolikt, eller kanske snarare SICTVNI. Hans tolkning förutsätter att en del av den bokstav som ses före s utgör andra stolpen i bokstaven n. Men det kan mycket väl vara ett i som också Lagerqvist & Rasmusson (1965) beskriver det: "SIGT...I kring figur (krönt huvud)".

De 1200-talsmynt som hittats vid samma undersökning är gotländska penningar från tiden cirka 1210/20–1260/70, LL XXII B, samt götalandspenningar med B och E, LL XVIII A, B.

3. Bild 3. Den tredje kända brakteathalvan framkom vid arkeologisk undersökning år 2013 av *Timrå kyrka i Medelpad*. Myntet hittades i koret under kyrkans golv. Den synliga omskriften är sic (bokstaven s rättvänd till skillnad mot de övriga två här nämnda) med mittmotivet synligt till hälften. Myntet finns på Murberget Västerorrlands museum med inv.nr M34787.

Andra 1200-talsmynt i fyndet är av svealandsvikt och storlek; Johan Sverkersson (1216–1222), LL III:4, Knut Länge (1229–1234), LL IVA:3, Valdemar (1250–1275), LL IX:4, LLIX:–.

Sigtunabrakteaten kan således på goda grunder antas ha slagits för staden vid dess anrika myntverk, men väl inte i samma byggnad som

3. Fynd från Timrå 2013.
Omskrift: SIC
med s rättvänt och upprätt.
Vikt cirka 0,10 g. Mått 17×9 mm.

4. Fynd från Skänninge 1961.
Omskrift: NVCOPIE.
Vikt 0,32 g. Diameter 19 mm.

5. Fynd från Gränna 1987.
Inskrift: ARVS.
Vikt 0,23 g. Diameter 18 mm.

6. Fynd från Sigtuna 2002/03.
Inskrift: -vs.
Vikt 0,14 g. Mått 18×10 mm.

förr. I staden hade präglats tvåsidiga penningar under Olof Skötkonung och hans son Anund Jakob under årtiondena omkring 995 till slutet av 1020-talet samt brakteater med pärlring under Knut Eriksson i slutet av 1100-talet och sannolikt även för ärkebiskopsämbetet en liten bit in på 1200-talet. När vi år 1164 fick vår första ärkebiskop förlades ärkebiskops-sätet till (Gamla) Uppsala. Några år senare återupptog Sigtuna sin funktion som myntort, det var ett och ett halvt sekel efter Anund Jakobs avslutade myntning där.

Men under vilken regent är slättringsbrakteaten med sigtunaomskriften utgiven? Vi utgår från att mynträtten ägdes av en kung, som under sin regeringstid kan ha beviljat myntningsrätt till annan person, institution eller en stad, till exempel Sigtuna.

På de två först funna mynten av samma typ är bokstaven S retrograd, på det senast funna rättvänd, vilket förstås visar på åtminstone två utgivningar. Holmberg nämner (1995) att de båda då kända mynten brukar föras till Knut länge 1229–1234. En datering till cirka 1225–1240 för både nyköpings- och sigtunapräglingarna har föreslagits av Jonsson (1999) men med frågetecken. Ännu vet vi inte.

Alla hittills tre funna sigtunamynt är halverade och mittmotivet, som en del av syns endast på det åländska fyndet och ytterst lite på det från Timrå, har därför inte kunnat tydas. Att det skulle utgöra ett litet krönt huvud, som tidigare föreslagits, är ett antagande som jag anser vara högst

troligt efter att ha fått ett nytt högupplöst digitalt foto på myntet från Ålands museum. Det ser onekligen ut att kunna vara ett litet krönt men otydligt huvud och en krona med tre spetsar på detta exemplar. Bild 2c. Men fortfarande är det osäkert tills vi vet mer.

Är det inte ett krönt huvud så återstår en krona inom en inre ring. Sigtunas medeltida sigill – osäkert hur det uppstått men ett sådant ska vara känt sedan 1311 – har en krona med tre spetsar.

Det ena eller det andra. Vilket väl visar sig om förhoppningsvis motsatta halvan av myntet framkommer, även eller ännu hellre ett helt mynt i ett daterbart depåfynd och allra helst ett präglingsunderlag, gärna i Sigtuna.

FOTO

BILD 1, 4, 5, 6: GABRIEL HILDEBRAND, KMK.

BILD 2A, 2C: ÅLANDS MUSEUM.

BILD 2B: UR RASMUSSEN & LAGERQVIST (1965).

BILD 3: SOPHIE NYSTRÖM, ACTA KONSERVERING.

Litteratur

- Acta Monetaria Sueciae. Sveriges handlingar om mynt, priser och ädelmetaller 1164–1818*, nr 141. 2020.
- Golabiewski Lannby, M.: Sigtunapenning bland spädbarnsben i Timrå medeltida kyrkas kor. *SNT* 2015:2 s. 34–36.
- Aros – NvcoPie – Nyköping. *SNT* 2019:5 s. 116–117.
- Depåfynd med ursprung i det sena 1100-talets mynthus i Sigtuna? *Samlad Glädje* 2019 s. 103–116.
- Holmberg, K.: När kungens mynt blev allmogens mynt. *Numismatiska Meddelanden* XL s. 63–82. 1995.

— Två förbisedda tidigmedeltida myntgrupper av svealandstyp. *SNT* 2022:1 s. 17–19.

Jonsson, K.: Ett Sigtuna-mynt från 1200-talet. *Nordisk Numismatisk Medlemsblad* 1974:2 s. 42.

— Översikt över fastlandsmyntningen ca 1180–1250. *Numismatiska Meddelanden* XXXIV s. 75–103. 1983.

— Ytterligare ett exemplar av Grännabrakteaten. *SNT* 2003:6 s. 133.

— Myntformen i Svealand 1216. *Samlad glädje* 1999 s. 77–86.

Klackenberg, H.: Medeltida mynt funna vid arkeologiska undersökningar i Gamla Uppsala kyrka år 1926. I: Nordahl, E. ... templum quod Ubsola dicitur ... i arkeologisk belysning. *Aun* 22 s. 65–67. 1996.

Lagerqvist, L. O.: *Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt*. 1970. (= LL)

— Myntet från Gränna. Myntet med korsfanan. *Smäländska kulturbilder* 1997 s. 190–193.

Malmer, B.: Örebro som myntort under 1200-talet. *SNT* 1978:8 s. 206–209.

Rasmusson, N. L. & Lagerqvist, L. O.: Mynt från Jomala kyrka. *Åländsk Odling* 1965, s. 25–46, nr 15.

Sjöberg, R.: Knut länges och Ulf jarls mynt. *SNT* 1979:6 s. 108–112.

Wiséhn, E.: *Sveriges Mynthistoria. Landskapsinventeringen*. Myntfynd från Härjedalen, Jämtland och Medelpad. Fynd 7:Me23. 1992.

Kviende, Othems – och ännu ett mynt som blev souvenir!

Av Bo Gunnarsson

I SNT 2021:5 skrev jag om ett vikingatida mynt från ett fynd gjort i en grustäkt i Kviende, Othems socken på Gotland, 1936. Fyndet togs tillvara men ett av mynten hamnade i fickan som ”souvenir” hos den lastbilschaufför som var verksam vid vägbygget.

ETT PAR VECKOR efter att tidningen hade skickats ut till SNF:s medlemmar fick jag ett e-postmeddelande av SNT:s redaktör. Hon hade blivit kontaktad av Hans Carlsson i Florida som hade läst min artikel och önskade få tag på mig. Av Hans, som visade sig ha sina rötter från Gotland, fick jag den intressanta upplysningen att han också hade ett mynt som med allra största sannolikhet kom från fyndet vid grustäkten! Detta blev också början till en lång och givande mejlväxling där Hans, som är 95 år, har delat med sig av sina fantastiska numismatiska minnen från Gotland, berättelser som är så fascinerande att vi kommit överens med att låta publicera några av dem i SNT. Mer om Hans Carlssons bakgrund och hans intressanta minnen kommer således i kommande nummer!

Men tillbaka till myntet och berättelsen om detta. Hans berättade att han i början av 1960-talet flög ”hem” till Gotland efter att ha varit borta i tio år. Han passade då på att besöka en god vän i Färösund. Denne var just på väg att köra och hälsa på Förvaltare Rossel Randall på Strå kalkstensbrott och Hans erbjöds att följa med. Väl där blev de inbjudna på en drink och under konversatio-

Kartan indikerar de ungefärliga platserna, där de två myntorterna Badakhshan och Andaraba kan ha varit belägna.

nen som följde nämnde Hans sitt intresse för gamla mynt. Rossel tog då fram en islamisk dirham som sades komma från ett grustag och sa: ”Då skall Du få den här av mig”. Eftersom Ingenjör Randall var från Othem kan han mycket väl haft att göra med vägbygget där. Hans berättar vidare att han sände foton av myntet till Stephen Album¹ i Los Angeles för bestämning. Svaret han fick var att det handlade om en ”*Banijurid, Ahmad ibn Muhammad ibn Yahya combined with later reverse of Nasr ibn Ahmad (possibly contemporary die used for an issue of Ahmad ibn Isma'il) Badakhshan mint 297 AH*”.

Gert Rispling, en av de mest meriterade inom islamska mynt i Sverige, fick uppgifter om myntet hösten 1994 och förde in det i sitt omfattande kartotek.² Dock visade det sig att den fyndproveniensen som då noterats till

Boge var förväxlad vilket nu har korrigerats.

Myntet är en så kallad ”mula” det vill säga att två stampar från olika håll har kombinerats på ett sätt som inte är normalt. På åtsidesstampen, som är försedd med myntort och präglingår, kan man läsa Badakhshan och året 297 AH vilket motsvarar 909/910 med vår tideräkning. Frånsidan bär inget årtal men genom stampstudier har Rispling kunnat bestämma att stampen har använts i Andaraba tillsammans med en åtsida daterad 302 AH (AD 914). Åtsidesstampen från Badakhshan har alltså återanvänts fem år, eller kanske ännu senare tillsammans med stampen från Andaraba.

Badakhshan är en provins belägen i nordöstra Afghanistan uppe i de väldiga dalgångarna till bergsmassiven Pamir i öster och Hindu Kush

i söder. Just dessa bergsområden har varit kända sedan långt tillbaka för sina rikedomar av guld och silver men även för ädelstenar som bland annat rubiner, granater, lapis lazuli och bergkristall. Var själva staden Badakhshan har varit belägen är inte fullt klart men vissa källor pekar på att den legat vid floden Kokcha inte långt från nuvarande Fayzabad.³ Flera andra myntorter är kända från området, men trots silverrickedomarna verkar utmyntningen ha varit relativt låg då få mynt är bevarade från dessa.

Tar man sig omkring 300 km i sydvästlig riktning utmed bergspassen och dalgångarna kommer man till distriktet Andaraba. Den exakta platsen för myntorten är även här oklar. Ytterligare cirka 120 km söderut ligger Afghanistans nuvarande huvudstad Kabul. Om den överblivna stampen från Badakhshan tagits till Andaraba för att användas där eller om båda stemparna har flyttats till någon annan myntort i bergstrakterna lär vi aldrig få veta.

I vilket fall som helst kom det ovanliga myntet att färdas den långa och strapatsrika vägen från nordöstra Afghanistan, genom många handelsmäns händer och via vikingars handelsvägar för att till sist hamna i den kruka som grävdes ner på Gotland. Som jag skrev i den förra artikeln så innehöll fyndet, förutom silver i form av armbyglar och smyckesfragment, 518 mynt⁴ varav 237 var arabiska.

Mulan, präglad med stamper från Badakhshan och Andaraba.

FOTO: VÄNLIGEN TILLHANDAHÅLLET AV HANS CARLSSON, FLORIDA

Till dessa kan vi nu lägga dels den Æthelred II, Helmet från Exeter som jag skrev om i SNT 2021:5 och dels det intressanta arabiska myntet, ”mulan” från Badakhshan/Andaraba.⁵

Detaljinformation om det nya myntet som tillräknas fyndet Kviende, Othem

Typ: Dirham, Samanid (Banijurid)

Åtsida: Ahmad ibn Muhammad ibn Yahya, Badakhshan 297 AH

Frånsida: Nasr ibn Ahmad (Andaraba, 302 AH. Rispling stamp R8)

Vikt: 4,88 g
Diameter: 29 mm
Stampställning: 315°

Tack

Jag vill rikta ett stort tack till Hans Carlsson för att han informerade mig om myntet samt jag har fått ta del hans trevliga berättelse och kunnat skildra den i artikeln. Dessutom vill jag tacka Slava Kuleshov, Numismatiska

Forskningsgruppen vid Stockholms universitet, för intressanta upplysningar om myntningen och myntorterna i norra Afghanistan.

Noter

¹ Stephen Album är en av världens ledande experter på islamiska och indiska mynt och grundare av auktions- och detaljhandelsföretaget Stephen Album Rare Coins.

² Kartoteket finns numera på Numismatiska Forskningsgruppen på Stockholms universitet.

³ M. Mitchiner, *The Multiple Dirhems of Medieval Afghanistan* (1973), s. 59.

⁴ Uppgifterna om antalet mynt varierar från 519 till 517, se not 7 i SNT 2021:5.

⁵ Det finns ytterligare ett mynt, Æthelred II, Short Cross, Godwine, Canterbury (BEH 177) som kan ha ingått i fyndet.

HÅKAN WESTERLUND
MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Gamla Brogatan 36
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08 - 411 08 07

Öppet: måndag - torsdag 11-13

HOLMASTO
MYNTHANDEL

MYNT, SEDLAR, MEDALJER,
MILITARIA M.M.

Vårens auktioner
se: www.holmasto.com

Alexandersgatan 50
00100 Helsingfors, Finland
+358 9 666 500
holmasto@holmasto.com
www.holmasto.com

Strandbergs Mynthandel
& Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer
mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev,
sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergsmynt.se
info@aktiesamlaren.se

Hantverkargatan 36
11221 Stockholm
Tel. 08 - 611 01 10

Alingsås Numismatiska Förening
Edshultsvägen 20
441 96 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb
www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening
www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb
Östra Infarten 4
31331 Oskarström

Kalmar Myntklubb
www.kalmarmyntklubb.se

**Katrineholm Flen Vingåker
Myntklubb**
www.kfvmymnt.se

Myntklubben Skilling Banco
www.mksb.se

Nola Myntklubb, Örnköldsvik
www.infoom.se/nolamymntklubb

Norrköpings Myntklubb
www.norrkopingsmyntklubb.se

**Numismatiska Föreningen i
Hässleholm**
www.mymntforeningen.se

Numismatiska klubben i Uppsala
www.nku.nu

Samlarklubben Numis
www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb
www.sigtunamymntklubb.dinstudio.se

Stockholms Myntklubb
www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb
ga@aotn.eu

Svenska Pollettöreningen
www.pollett.se

Sävsjö Myntklubb
Parallellgatan 19
57633 Sävsjö

Södra Dalarnas Myntklubb
medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening
Ölandsgatan 7
57437 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb
Hedvägen 4
31433 Hyltebruk

Westerbergslagens Myntklubb
Flatenbergsvägen 4
77734 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?
Kontakta: info@numismatik.se

Föreningens julaktivitet 2021

FÖRRA ÅRETS JULAKTIVITET genomfördes den 1 december i föreningens nyrenoverade lokaler på Banérgatan i Stockholm. Det var en välbesökt julaktivitet och ett trettio-tal medlemmar var på plats.

Förutom de traditionella inslagen, en mindre auktion med enklare objekt från Sven Svenssons samling, pepparkaka och glögg samt smörgåstårta bjöd julaktiviteten även på lite medaljutdelningar.

Vid det konstituerande mötet som följde på årsmötet i Stockholm 2021 meddelade föreningens ordförande Jan-Olof Björk att han vill lämna styrelsen och ordförandeposten. På det konstituerande mötet föreslogs Curt Ekström, som accepterade förslaget och är i dag SNF:s ordförande.

Jan-Olof har under en lång tid suttit i styrelsen och ingick dessförinnan i valberedningen. År 2003 blev han suppleant och redan året efter blev Jan-Olof ordinarie styrelseledamot och kassaförvaltare. Efter årsmötet i Karlshamn (2008) valdes han till ordförande, en post han innehaft sedan dess och som alltså nu avslutades efter 13 år.

Jan-Olof belönades med föreningens förtjänstmedalj i förgyllt silver för ett långt och aktivt engagemang i föreningens styrelse, bland annat som ordförande 2008–2021. Bild 1. Vid årsmötet i Stockholm lämnade ytterligare tre ledamöter styrelsen. Lars Eriksson (kassaförvaltare),¹ Roger Svensson och Andreas Westermark. Alla tre belönades med föreningens förtjänstmedalj i silver. Bengt Granath tilldelades föreningens hedersgåva i silver, den så kallade Ekorren, för sitt arbete med renoveringen av föreningens lokaler.

Jag blev själv invald som suppleant 2008 och minns Jan-Olofs tre programpunkter inför sitt ordförande-

1. Avgående ordföranden Jan-Olof Björk belönades med SNF:s förtjänstmedalj i förgyllt silver. Vår nye ordförande Curt Ekström överlämnade den.

FOTO: ROBERTO DELZANNO.

skap. Tre nu utförda aktiviteter som han också tog upp i sitt tacktal efter det att han erhållit förtjänstmedaljen: 1) Föreningen borde starta ett auktionsbolag, 2) Stiftelserna måste ses över, och 3) Skiftningen av Sven Svensson-samlingen skulle slutföras.

Jag får väl också tillägga, vilket Jan-Olof utelämnade i sitt tacktal, att han lämnar en förening med mycket god ekonomi och som också är ägare av det marknadsledande myntauktionsföretaget i Sverige, Myntauktioner i Sverige AB (MISAB).

Även MISAB var representerade på julaktiviteten och företagets vd Dan Carlberg höll ett kort tal och överlämnade en present från företagets styrelse.

Nu var det inte slut här. Även Sven Svensson-stiftelsen valde att dela ut en medalj.² Ronny Jansson föreningens vice ordförande, klubbmästare och ordinarie ledamot i Sven Svenssons stiftelse för numismatik erhöll Sven Svensson-medaljen. Bild 2–3.

2. Ronny Jansson tilldelas Sven Svensson-medaljen av Jan-Olof Björk.

FOTO: CURT EKSTRÖM.

Efter medaljutdelningarna kunde de mer traditionella julaktiviteterna genomföras. En liten auktion (SNF auktion 177) omfattande åttio utrop med allt från mynt, polletter, medaljer till en spelpenning. Utropspriserna varierade mellan 50 och 400 kronor. Det var en ganska hård budgivning om de flesta objekten, inget blev osålt och dessutom var det en bra spridning på budgivare. Merparten av dem som plockade ut en budspade fick också lösa ut objekt efter auktionen! Klubbade priser blev mellan 50 och 1 700 kronor, dyrast var en sandkörningspollett från Avesta (96). Ett riktigt snyggt exemplar som var satt i kvalitet 1+/01. Totalt omsatte julauktionen drygt 20 000 kronor. Som vanligt

var det föreningens klubbmästare Ronny Jansson som höll i klubban.

Efter auktionen och utlämnande av auktionsobjekt bjöds på smörgåstårter och dryck, många livliga numismatiska diskussioner fördes i föreningens bibliotek/samlingssal. Julaktiviteten är populär. Förutom auktion och förtäring är det naturligtvis möjligheten att träffa andra numismatiskt intresserade som lockar. Umgänge som vi inte varit bortskämda med på senare tid. Pandemin har satt stopp för många föreningsaktiviteter under 2020–2021 vi får nu hoppas att 2022 blir ett mer normalt år med många föreningsaktiviteter både i Stockholm och runt om i landet.

3. Sven Svensson-medaljen utfördes av konstnären Ernst Nordin.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

Vårprogrammet

På föreningens vårprogram står ett föredrag av Gunnar Nehls om Moderna sedlar från idé till färdigt tryck (16 februari) och ett föredrag om den nya upplagan av *Sveriges mynt 1521–2021*, där Dan Carlberg, Bengt Hemmingsson och Magnus Wijk berättar om arbetet med boken (16 mars). Båda föredragen sker på Banérgatan i Stockholm.

Ingemar Svenson,
sekreterare SNF

I skrivande stund har det införts nya restriktioner då antalet smittade av Covid-19 och den nya mutationen Omikron är omfattande både i Sverige och utomlands. En viss risk finns att ytterligare restriktioner kommer att utfärdas av både regeringen och Folkhälsomyndigheten. Restriktioner som kan påverka möjligheten att genomföra medlemsaktiviteter.

Besök därför föreningens hemsida – www.numismatik.se – med jämnan mellanrum där eventuella förändringar av programmet kommer att aviseras.

Noter

¹ Lars valde att lämna som ordinarie ledamot och är i dag suppleant i styrelsen.

² SNT 2015:3.

4. Några av deltagarna i SNF:s julaktiviteter 2021.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

– Kulturarv till salu –

I VÅR BJUDS den så kallade Everlövs-skatten ut på auktion. Depåfyndet består av en samling om cirka 900 mynt och silverföremål, som enligt ägaren hittats i en gammal chiffonjé på en gård utanför Lund i Skåne. Sammansättningen visar tydligt att föremålen kommer från en vikingatida skatt som deponerades efter 1018 e.Kr., men det är okänt när, var och hur den ursprungligen upphittades.

Fyndet visades upp för omvärlden på 1980-talet men blev tyvärr inte inlöst. Ägaren hävdade då att silvret gömms undan av en sedan länge avlidet släkting. Att fyndet enligt uppgift inte gjordes på en åker utan inomhus och att det hävdades som arv och kvarlåtenskap satte dåvarande fornminneslagstiftning och den i §12 stadgade hembudsplikten ur spel (Hårdh & Jonsson 1986; Hårdh 1988:57). I Danmark skulle ett sådant fynd ha betraktats som "danefæ" (och därmed blivit inlöst), eftersom "Den som hittar 'danefæ' och den som får 'danefæ' i sin ägo omedelbart måste lämna in det till Nationalmuseet" (Museilagen, nuvarande version, Museumsloven (retsinformation.dk) LBK nr 358 av 08/04/2014 § 30 §2). Det är i Danmark alltså inte bara den ursprungliga upphittaren som måste rapportera in fynd, utan även den som till exempel ärver ett fynd måste rapportera det om detta inte gjordes när fyndet först dök upp.

I början av 2022 ska nu Everlövs-skatten säljas på offentlig auktion. Därför kommer skatten att splittras upp och föremålen därmed spridas vind för våg. Detta är mycket beklagansvärt ur vetenskaplig synvinkel, men även ur samhällets och allmänhetens perspektiv. Fornminnen och fornsaker, däribland naturligtvis vikingatida skattfynd, är vårt gemensamma kulturarv.

Att depåfynd bevaras samlat är en förutsättning för att kunna studera dem vetenskapligt och för att kunna visa dem i en utställning för allmänheten. Varje mynt och varje föremål

har en egen historia. Men tillsammans kan de även förmedla en unik berättelse om hur skatten en gång blev till, vem som ägde den samt om var och under vilka omständigheter silvret förvärvades. Varje skatt är unik och kan liknas vid en bok med många sidor. Just Everlövs-skatten innehåller ovanligt många så kallade anglo-skandinaviska mynt, präglade i städer som Lund och Sigtuna i början av tusentalet. Man försökte efterlikna den engelska kungens mynt. Stampanalyser av sådana mynt kan bland annat visa myntningens omfattning, hur mynten färdades via olika nätverk i Östersjöområdet samt hur de cirkulerade och användes.

Bland de många unika föremålen ska också särskilt nämnas ett stort djurornamentat spänne i filigran och granuleringsteknik med endast två kända paralleller i Skandinavien samt en patris (modell) från Hedeby, en slavisk lunula (månformigt hänge) med unik dekor samt en stor smyckesbrakteat med inskription *HINRIC IMP*. Sådana föremål förkroppsligar historiska, sociala och kulturella sammanhang som vi ännu bara känner delvis. Exemplet visar hur Everlövs-skatten är en originalkälla, en slags handskrift från vikingatiden som vi inte har läst färdigt än.

Trots att vi har vetenskapliga invändningar mot försäljningen så ska det poängteras att det i samband med denna kommer att produceras en illustrerad och informationsrik auktionkatalog över skatten. En sådan katalog kommer att utgöra en viktig dokumentation. Den kan dock långt ifrån ersätta möjligheterna för framtida forskning att studera och analysera Everlövs-skatten med olika metoder och perspektiv. Nya vetenskapliga och analytiska metoder har utvecklats kontinuerligt sedan 1800-talet, då man mer systematiskt började ta hand om arkeologiskt och numismatiskt fyndmaterial i museer och samlingar. Depåfynden har hela tiden dokumenterats, efter sin tids standarder.

Det innebar ibland att man tog ut mynt från skatter för att dokumentera myntstäder och myntherrar från olika områden. Man behöll vissa mynt som man saknade i sina samlingar, och resten smältes ned, återsändes till upphittaren, eller användes för utbyten med andra offentliga samlingar.

Utifrån dagens kunskapsläge om vikingatida depåer är dessa tidiga samlingsstrategier och principer för dokumentation djupt beklagansvärda, eftersom vi för alltid har mist möjligheterna att till exempel kunna detaljstudera föremål, bearbeta mynttyper statistiskt, eller utläsa historiska sammanhang utifrån fyndkombinationer. I dag sker även en snabb utveckling gällande icke-destruktiva metallanalyser, som bland annat kan visa på silvrets ursprung. Om föremålen inte längre finns samlade i fysisk form utan endast som illustrationer i en katalog finns inte heller möjligheter att kunna göra sådana studier. Vissa studier blir alltså för all framtid omöjliga att utföra när ett fynd skingras. Viktig framtida kunskap, och vårt gemensamma kulturarv, går förlorade vid en försäljning som den som nu väntar Everlövs-skatten. Detta är djupt beklagligt.

Nanouschka M. Burström, docent i arkeologi, Stockholms universitet

Ragnar Hedlund, 1. antikvarie, Uppsala universitets myntkabinett

Birgitta Hårdh, professor em., Lunds Universitet

Cecilia von Heijne, museichef, Ekonomiska museet - Kungliga myntkabinettet

Gitte T. Ingvarsson, antikvarie, Historiska museet vid Lunds universitet

Per Karsten, museichef, Historiska museet vid Lunds universitet

Christoph Kilger, docent i arkeologi, Uppsala universitet - Campus Gotland

Jens Christian Moesgaard, professor i numismatik, Stockholms Universitet

Läs även:

Hårdh, B. och Jonsson, K. 1986. Fyndet i chiffonjén. *LUHM report series 27*.

Hårdh, B. 1988. Kan man äga en vikingaskatt? *Fornvännen*, 57–58.

FÖRELÄSNINGAR

Välkommen till Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet

Ta del av inspirerande föreläsningar om framgångsrika entreprenörer, historiska händelser och aktuella ekonomiska frågor.

Vissa programpunkter är digitala och vissa är planerade att genomföras på plats i museet på Narvavägen i Stockholm. Antalet platser är begränsat och det finns goda möjligheter att hålla avstånd. Vi följer Folkhälsomyndighetens råd och rekommendationer och uppdaterar löpande våra åtgärder.

Vid skärpta restriktioner med anledning av smittspridning kan fler föreläsningar komma att omvandlas till digital form. Med anledning av detta är biljettpriset 80 kronor för samtliga föreläsningar. Om programpunkten ställs in helt betalas biljettavgiften tillbaka.

Onsdag 9 mars kl. 18.00–19.15 hålls följande föreläsning:

Cryptocurrencies and Blockchain tokens – how ideologies motivate entrepreneurs. Digital (in English)

Dr. Claire Ingram Bogusz, talks about her research on digital assets, including bitcoin and other crypto tokens. She will discuss their ideological roots and how entrepreneurs' norms and ideals have affected how the Blockchain phenomenon has grown and diversified. Sweden has played its own role in the emergence of digital assets and the blockchain.

Den digitala föreläsningen sker via programmet Zoom. Information om hur du ansluter till föreläsningen får du i bokningsbekräftelsen när du bokar din plats.

Se mer här:

<https://ekonomiskamuseet.se/varen-2022>

DISPUTATION

Romerska bronsmynt

Den 28 januari disputerade Georgia Galani vid Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet, på sin avhandling *Imprints of Roman Imperium. Bronze Coinages in the Republican Eastern Provinces*.

Avhandlingen behandlar bronsmynt från östra medelhavet under första århundradet f.Kr. och placerar dem i ett större historiskt sammanhang.

De 308 sidorna + 25 bildplanscher på mynt kan hämtas som pdf här:

su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1615400/FULLTEXT01.pdf

LÄSTIPS

Myntstudier

Ett nytt nummer av *Myntstudier* har nu utkommit. 48 sidor med artiklar av Bo Gunnarsson, Eeva Jonsson, Kenneth Jonsson, Ivar Leimus, Jens Christian Moesgaard, Jesper Rönnlöf.

Myntstudier kan hämtas här:

[Myntstudier_2021_1.pdf \(su.se\)](https://su.se/Myntstudier_2021_1.pdf)

NNUM

Första numret för året av *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, nummer 1 januari 2022, har utkommit. Den innehåller artiklar av bland andra Florent Audy och Richard Kjellgren.

Se här:

<https://numismatik.dk/aktuelt/nordisk-numismatiske-unions-medlemsblad/>

Årets bok om svensk historia

Vikingatidens vaggas – i vendetidens värld av Kristina Ekerö Eriksson har röstats fram som Årets bok om svensk historia 2021 av Nättidningen Svensk Historias läsare.

Tio öre titten

Mutoscope. Lefvande bilder, se denna sensationella film och häpna!

"Mutoscopet uppfanns 1895 av amerikanen Herman Casler och är en föregångare till biografen.

Varje rulle består av cirka 850 pappersbilder. Dessa apparater var ofta uppställda i spelhallar, nöjesetablisement, tivolin, cafeer etc. När filmen fick fotfäste omkring 1910 minskade intresset för mutoscopen, men många fanns kvar ända in på 1950-talet."

Så står det på skylten högst upp. Själva apparaten såg jag hos en tandläkarmottagning och fick snabbt fram mobilkameran.

Lägg i en 10-öring och veva sedan lugnt och jämnt åt höger.

MGL

AUKTIONER & MÄSSOR

- 5-6/3 MISAB, auktion 38,
Stockholm
- 12/3 Myntkompaniet,
myntauktion 22,
Stockholm
- 23/4 Sigtuna Myntklubb,
Myntmässa, Märsta
- 30/4-
1/5 MISAB, auktion 39,
Stockholm
- 7/5 FriMynt 2022,
Teknikhallen/Olympia,
Helsingborg
- 14/5 Myntkompaniet,
myntauktion 23,
Stockholm

Se mer här:

ingemars.se/agenda

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR

Lagerlista över svenska personmedaljer och numismatisk litteratur

www.nordlindsmynt.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordinar Nålmarken

Öppettider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Hantverkargatan 8
11221 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
kontakt@selinsmynthandel.se

FELPRÄGLAT

Snedpräglade mynt

Vid myntprägling är den normala gången att en plants matas fram, fångas upp av en präglingsring på understampen och präglas till ett vanligt mynt. Åtskilligt kan dock hända i det momentet och resultera i mynt som hör hemma under kategorin präglingsfel.

Prägling är inte någon instämpling i sakta mak. Stamparna arbetar oerhört snabbt och med dagens teknik präglas 10–12 mynt i sekunden. Det är inte underligt att fel kan uppstå, som hos dessa snedpräglade mynt.

Plantsarna har i dessa fall hamnat snett, delvis utanför präglingsringen så att endast delen innanför har präglats. Den opräglade delen kan förbli plan eller få en skålad form.

Det existerar svenska mynt som har snedpräglats med så mycket som 75 procent eller mer (med prägling på endast 25 procent av respektive åt- och frånsida). Oftast har de snedpräglade mynten upptäckts på myntverket och gått tillbaka till smältning.

Observera att snedpräglade mynt från tiden före ringprägling (1830) inte räknas som genuina felpräglingar. På dessa mynt är avvikelser mer regel än undantag på grund av präglingstekniken.

Elisabeth Åqvist

Oscar II, 2 öre 1895.
Cirka 12 procents snedprägling.

Gustav VI Adolf, 1 öre 1966.
Cirka 25 procents snedprägling.

FOTO: FÖRFATTAREN.

Referens

Sundin, J. & Åqvist, E.: Felpräglade mynt. I: Delzanno, R. *Sveriges Myntbok 995-2022*, del 2, s. 1309-1320. 2020.

PRESSKLIPP 1899

Okynniga pojkar och detektiva polisen

Under de senaste tiotalen år ha vid några tillfällen falska silfvermynt upptäckts, men endast ett par gånger ha förfalskare kunnat dragas inför rätta. Vi räkna nu icke de fall då okynniga pojkar låtit med silfverpapper eller dylikt öfverdraga kopparslantar och utgifvit dem som silfvermynt.

Det har också händt att detektiva polisen under spaning efter brottslingar vid företagen husvisitation anträffat gipsplattor och annat, i hvilka man tydligen försökt tillverka penningar, och i de fallen ha de åtalade jämväl dömts för sina försök. Ty beträffande myntförfalskning straffas äfven försök, ehuru ju ofullbordad handling, som begånget brott.

Ur Wedbergs klippsamling
1899 sid. 115

RADANNONSER

SNF-medlemmar erbjuds gratis annons i SNT med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt.

Kontakta:
info@numismatik

Unik Samling 1 Öre Karl XI 1662-1697 i silver Till Salu i sin helhet.

Exempel 10 st. 1662, 26 st. 1664, 12 st. 1665, 61 st. 1666.

Mynt från flera storsamlare under 1900-talet finns i samlingen.

Ahlgård, Bonde, Bonnier, Bruun, Ehnбом, Ekström, Schmitz, Svensson,
Tingström, Törngren, Wennström med flera.

Samlingen består av ca 500 olika mynt.

Bilder på samtliga mynt finns i min bok.

Boken kostar 250 Kr portofritt.

Mynten visas efter överenskommelse ring eller skicka mail
myntnisse@netatonce.net

Sven-Olof Källerholm 076-8496586

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är sedan 1973 en etablerad sammanslutning av för närvarande 23 mynthandlare. Föreningens syfte är att samordna strävanden och idéer angående mynthandels utveckling, uppmuntra vetenskaplig forskning och sprida kännedom om numismatik, samt att skapa varaktiga och vänskapliga förhållanden svenska mynthandlare emellan. Medlemmarna förbinder sig att ej saluföra förfälskade objekt i enlighet med Svenska Numismatiska Föreningens upprop.

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-139484
besour@telia.com
www.besour.se

CEDERHOLMS MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 076-8344684
cederholmsmynthandel@gmail.com

ROBERTO DELZANNO MYNTHANDEL

Villa Långbro - Stockholm
Tel. 0708-865008
roberto@delzanno.se
www.delzanno.se

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08-7326686, 070-2126455
christian.hamrin@telia.com

JOAKIMS MYNT & SEDLAR

Södra Långvägen 17A
443 39 Lerum
www.joakimsmyntochsedlar.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 37
371 35 Karlskrona
Tel. 0455-81373
lennart@mynt.nu
www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14 / Box 98
501 13 Borås
Tel. 033-410315

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel. 046-144369
butik@lundsmynthandel.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
373 32 Nätraby
melinmynt@hotmail.com

MITQALCOINS

Klas Johnsson
Box 5078
141 05 Kungens kurva
info@mitqalcoins.se
Tel. 070-6101073

MYNTHANDEL SB NUMISMATICS

S. Bilis, Östermalmstorg
Box 5143
10243 Stockholm
info@mynthandel.com
www.mynthandel.com

HB MYNTINVEST CORONA

Hemgårdsvägen 28f
611 38 Nyköping
Tel. 0155-286325
www.coronamylnt.se

NILSSONS MYNTHANDEL AB

Box 12
896 21 Husum
Tel. 076-1132207
nilssonsmynthandel@hotmail.com

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46 / Box 5132
10243 Stockholm
Tel. 08-6626261
info@nordlindsmylnt.se
www.nordlindsmylnt.se

NUMIKON / TICALEN MYNTHANDEL

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 073-9540868
ticalen@gmail.com

PECUNIA MM HB

Östra Mårtensgatan 19
223 61 Lund
Tel. 0705-252519
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30 / Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel. / fax 042-122528
pedersen.mylnt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Hantverkargatan 8 / Box 16390
112 21 Stockholm
Tel. 08-4115081
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel. / fax 031-135088
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

STENENG AB

Peter Sten
Industrigatan 6
335 73 Hillerstorp
petersten@icloud.com
Tel. 070-5222036

SVENSK MYNTHANDEL

Mikael Kindahl
Badstugatan 24, Bredablick
691 32 Karlskoga
svenskmynthandel@hotmail.com
www.svenskmynthandel.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Gamla Brogatan 36
111 20 Stockholm
Tel. 08-4110807
www.hwmynt.se

AB WIJK ANTIK

Flisvägen 5
743 94 Skyttorp
Tel. 070-3680807
info@wijk.se

www.smf.com.se

FriMynt 2022

46:E INT. MYNT- & FRIMÄRKSMESSAN

Välkommen!

7 maj kl 11.00-17.00

TEKNIKHALLEN / OLYMPIA
FILBORNAVÄGEN 9, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

SSP / H-Expo • Drottninggatan 184, 254 33 Helsingborg • Tel +46 (0)705-29 25 60

MYNTBUTIKEN I SVERIGE AB

Kyttingevägen 15
181 31 Lidingö

Tidsbokning: 08-68439200

KÖPER MYNT – MEDALJER
HEMBESÖK STOCKHOLM

Se exempel på inköspriser:
www.myntbutikens.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Vuxen 200 SEK/år
Junior 100 SEK/år
Utomlands boende 375 SEK/år

Plusgiro 150007-3
Bankgiro 219-0502

info@numismatik.se

Skarabé Mynt & Guld AB

köper och säljer

MYNT, SEDLAR
och MEDALJER

Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
41117 Göteborg
Tel. 031-135088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10-18

MYNTAUKTION 22

12 mars 2022

Ett urval objekt på mars-auktionen:

Gustav Vasa
1 mark 1558 Åbo

Sigismund
1 daler 1594

Karl, hertig av Södermanland
1 daler 1597

Kristina
2 riksdaler 1645

Ulrika Eleonora
1 dukat 1720

Fredrik I
1 dukat 1744

Adolf Fredrik
1 dukat 1758

Gustav III
1 dukat 1789/7

Vi erbjuder live-online budgivning under auktionen!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@myntkompaniet.se

www.philea.se

MYNTAUKTION 23

14 maj 2022

**Nu söker vi inlämningar till den stora live-auktionen i maj.
Välkommen in med dina objekt!**

Några redan inlämnade objekt till maj-auktionen:

**Karl X Gustav
1 riksdaler 1654**

Superbt välpräglad exemplar med skimrande regnbågslika fält

**Karl XI
1 riksdaler 1676**

**Karl XII
1 riksdaler 1707
med eget hår**

Bättre mynt och hela samlingar mottages till kommande myntauktioner.
Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.
Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@myntkompaniet.se

www.philea.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

INLÄMNING

Vi tar löpande emot inlämningar till våra kommande auktioner. Eftersom vi har såväl kvalitets- som internetauktioner behöver Du inte vänta särskilt länge på ett försäljningstillfälle.

KVALITETSAUKTIONERNA 39 & 40

Kvalitetsauktionerna 39 & 40 äger rum helgen 30 april - 1 maj.

Auktion 39 omfattar ett sedvanligt utbud av svenska mynt från 1000 år, antika och utländska mynt, sedlar med mera.

Som auktion 40 säljer vi "Everlövs-fyndet", eller "Skatten i chiffonjén", Skånes näst största vikingaskatt från 1900-talet. Katalogen över denna samling är inte enbart en försäljningskatalog, utan även en vetenskaplig katalog som beskriver skatten på ett mycket utförligare sätt än vetenskapen tidigare har åstadkommit. Vi är stolta att kunna sprida intresset för och kunskapen om den vikingatida myntningen på ett sätt som sällan görs utanför den akademiska världen.

De båda auktionskatalogerna kostar 250 kronor per styck och rekvireras via info@myntauktioner.se.

Myntauktioner i Sverige AB
Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda
E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65
www.myntauktioner.se

